

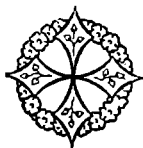
PÁL
GY.

Kalandok a vakációban

KORDA RT. KIADÁSA BPEST.

P. PÁL:

KALANDOK A VAKÁCIÓBAN

BUDAPEST, 1941
KORDA R. T. KIADÁSA

Nihil obstat. P. Joannes Hemm S. J. cens. dioec. Nr. 1296/1941.
Imprimatur. Strigonii, die 24. Februarii 1941. Dr. Joannes Drahos
vicarius generalis.

Nyomaltott: Korda R. T. nyomdájában, Budapest.

Magam is résztvettem bennük — s el nem felejttem őket, míg csak élek.

Harmadik gimnazista voltam. Azaz hogy: úgy mondtam akkor, gyermekes nagyzozással. Most már így mondom: elvégeztem a gimnázium második osztályát, kezemben volt a jó bizonyítvány, s fütyörészve, könnyű szívvel néztem a vakáció sok gyönyörűsége elé, mely rám várt.

Diákszobánkban nagy volt a készülődés, vígan folyt a csomagolás. Holnap indulunk hazal

Nem mintha nem szerettük volna a mi városi tanyánkat. Hiszen nem voltunk idegenben: Gábor bátyánknak, a városi orvosnak házában laktunk. Bertá néni — édesanyánk nővére — úgy gondunkat viselte, mint a tulajdon gyermekeinek. Áldott jó lélek volt; ha idegen fiúk lettünk volna, akkor se lett volna rosszabb sorunk. Ő akkor sem tett volna úgy, mint az a kosztadó asszony, kinél édesapám lakott diákkorában. Ez rá-rányította az ajtót uzsonnatájban a nála szállásán levő fiúkra, — egyik kezében volt a megszegett kenyér, másikban a kés — aztán beklájtott:

— Fiúk, kell? Nem? No jól

Ezzel betette az ajtót s elment. Ám aztán eldicsekedett a városban, hogy nála nagyon jó a kosztos diákok dolgal... Ő még uzsonnával is meg szokta kínálni őket...

Gábor bácsival, ... hát vele — hogy úgy mondjam — egy kissé feszes viszonyban voltunk. Szigorú volt s mi tartottunk tőle. De most látom csak, hogy milyen jó volt az úgy. Mi lett volna, ha ő nem fogja eléggé keményen annak a négy csikónak a kantárszárát!

Mert négyen laktunk a diákszobában: a Gábor bácsiék két fia: Imre és Marci — meg én, Pista öcsémmel. Egykorúak voltunk: Imre nekem volt osztálytársam — Marci meg Pistával faragta együtt titkon a padokat a gimnázium első osztályának tantermében.

Illénék, hogy közelebből is bemutassam a társaságot.

Hát — ha őszinte akarok lenni — csirkefogók voltunk mind a négyen. Hogy saját kiválóságaimat, viselt dolgaimat részletesebben kiteregessem, az — szépen kérem — engedjék el nekem. Borítsunk fátylat ezekre!

Marci — ha fizikát még nem is tanult — a legkisebb erő felhasználásának elvét vallotta az iskolában. Berta néni kedvence

volt; gyakran símult anyja szívére, — viszont apja inkább a térdére fektette, miután pl. nyilazás közben levágatta vele fegyveréről a húrt, hogy a nádpálca egyébre legyen használható... — Imre volt a legjobb tanuló közöttünk: lelke örökké tudományszomjas, teste örökké éhes. Ökle pedig: feltűnően gyors mozgású! Pista maga volt a vállalkozó szellem. Ő találta meg pl. tavasszal rendszerint az első ibolyát — a mások kertjében. Egyáltalán kitűnően értett a meg nem engedett dolgokhoz; tudott tutajt készíteni és kormányozni, sőt horgászni a Sebes-patakban; természetesen halászati engedély nélkül.

A Sebes-patak — mely a városka határában folyt — valamennyi diáknak kedves pajtása volt; de mi talán jobban szeretjük, melegebben ragaszkodtunk hozzá, mint bárki más: hiszen a mi kertünk alól érkezett. Szüleink ugyanis három vasútállomással följebb laktak a Sebes völgyében. Bár ilyen közel voltunk otthonunkhoz, vasúti összeköttetésünk mégis igen rossz volt. A város tudniillik a fővonal mentén feküdt, de ha hazafelé igyekeztünk, a szomszédos Somháza állomáson át kellett szállnunk. Itt a patak nagy könyököt képezett s erről az állomásról indult ki a szárnyvonal, mely a Sebes

völgyében haladt észak felé, be a hegyek közé. Bár nyáron ezt a vasútvonalat sok kiránduló és turista vette igénybe, jobb összeköttetést mégse kaptunk; menet is, jövet is 2—3 órát kellett eltöltenünk Somháza állomásának várótermében.

Ezúttal nem tartottuk ezt a várakozást olyan rettentő unalmasnak, mint máskor, mert négyen voltunk. Imre meg Marci is velünk tartottak; szüleink meghívták őket a nyárra, hadd töltsék a vakációt nálunk, a falusi jó levegőn.

A váróterem sarkában szőttük szünidei terveinket. Elhatároztuk, hogy főhadiszállásunk lent lesz a kert aljában, a Sebes partján. Vagy talán még jobb lesz, ha áttesszük a szigetre. (A patak ugyanis elég széles volt, de még esős nyáron is csak oly mély, hogy Pista is csupán nyakig merült el benne; úszni is mindnyájan tudtunk — így hát az átkelés nem volt probléma.) Azért látszott tanácsosabbnak, hogy a szigeten tanyázzunk, hogy megszabaduljunk a lányoktól. Hiszen Klárika — aki nálam másfél évvel volt idősebb — még csak túrhető játszópajtás lett volna; de két kis hűgunkat nagy különccnek tekintettük. Ugyan mit is csinálnánk két olyan nyafka kislánnyal, — a kicsi még csak iskolába sem jár — mikor például tengeri csatát akarunk játszani?!

Tehát kiadtam a jelszót:

— Mi, fiúk, tartsunk szorosan össze!

— Úgy van; — egyezett bele Pista —
alkossuk meg a triumvirátust!

Imrében fölágaskodott a jó tanuló. (Még nagyon a vakáció elején voltunk!)

— Tudsz-e még tízig számolni, Pista?

— Tudok.

— De latinul is?

— Úgy is.

— No, hát akkor, ha egy kicsit odafigyelsz, mindjárt rájössz, hogy a triumvirátus csak három ember szövetsége. Mi pedig négyen vagyunk. Tehát nem alkotunk triumvirátust.

Marci eddig nemigen vett részt a társalgásban, ő már a tízóráira kapott vajaszemlét majszolta. De úgylátszik, állkapcsaival együtt az esze is járt, mert — tele szájjal ugyan — de nagykomolyan megszólalt:

— Dehogynem. A lóherének is három levele van; aztán ha véletlenül négylevelűt találunk, az már talán más? Az is csak lóhere.

E bölcs érvelést lehetetlen volt el nem fogadni. És meg is alakítottuk mindjárt ott helyben a négy tagból álló triumvirátust.

•

Otthon össze is tartottunk keményen. Reggelenként felébredvén, nem tudtunk hová lenni a boldogságtól, amint ráeszméltunk arra, hogy ma könyvekkel semmi dolgunk; ma nincs tanár, nincs latin óra, nincs dolgozatfüzet és nincs számtanpéldal. Szívünk oly könnyű és szabad volt, hogy legszívesebben a fecskékkel cikáztunk volna a levegőben. Szárnyunk azonban nem lévén, megelégedtünk két jó csikónk szolgálataival és leszaladtunk a hatalmas gyümölcsös aljában kanyargó patakhoz. Ott töltöttük a nap legnagyobb részét fürdőruhában, hol a vízben, hol a vizen kívül. Ó, de pompás dolog volt!

E gyönyörűséges élet harmadik napján Pista egész váratlanul föltette a következő kérdést:

— Miért hívják ezt a mi kedves vizünket voltaképen „Sebes”-pataknak?

— Az ám! — tette hozzá Marci. — Olyan lassan kanyarog, hogy sokkal inkább lehetne „Lassú”-pataknak nevezni!

A kérdésre feleletet találni — fejtörésbe került volna. Ez pedig jóra való diákhhoz nem illik a vakációban.

— Majd megkérdezzük édesapát — válaszoltam tehát, és délben elő is álltam a dologgal.

Apus mindjárt megadta a választ. Azt mondta, hogy sebes víz ez nagyon fenn

a hegyek között; csak itt lassúbbodik meg, amint a völgy kiszélesedik.

Mindjárt térképet is hozott elő. Mégpedig nem olyat, amilyent az iskolában használtunk, hanem a Sebes-patak környékének turistatérképét. Jaj, de érdekes volt! Minden hegyi ösvény bele volt rajzolva, minden forrás megjelölve!

— Ide nézzetek! — mondá. — Lám, mi-tőlünk még meglehetősen széles völgyben szalad a vonat egészen Széplakig. Ott azonban egyszerre csak összeszűkül a völgy, s a vonat magas, sziklás hegyek között kanyarog tovább a Sebes mentén Fenyőtelekig. Nem vettétek észre tavaly, mikor nagymamáékhoz utaztunk, hogy ott már hogy siet, hogy tajtékszik a patak vize?

— Csakugyan! — Hát még ott milyen gyors, ahol a pizstráng-halászatot rendeztük tavaly! Emlékeztek? — szólalt meg Imre.

— De jó is lenne ezidén is elmenni nagymamáékhoz!

— Bizony jó... — sóhajtott a egész négytagú triumvirátus.

Apus elmosolyodott.

— Hogy ismeri anyátok a gusztusotokat, ti lurkók! Már írt nagymamának s megkérte, hogy egy hetet nála tölthesse-tek. Ha jól tudom, pénteken indultok!

— Hogy-hogy? ... csakugyan? ... mi egyedül?

— Igen. Én ezidén nem érek rá veletek menni, anyátok se hagyhatja itt a házat, meg a kicsinyeket, s úgy gondoltuk, hogy négy ilyen nagyfiú már igazán útra indulhat egyedül is.

— Ó, hogyne, apus! Hogyne!

Oda voltunk a boldogságtól; olyan indiántáncot jártunk, hogy szinte rengett belé a ház!

— Tudod mit, apus? — szoltam aztán.

— Kölcsönözd ide ezt a turistatérképet, hadd vigyem magammal! Majd figyelemmel kísérem az úton, hogy merre járunk. Sőt, amikor nagyapával járjuk az erdőt vagy kirándulásra megyünk, akkor is megnézem majd mindig, hogy hol vagyunk ...

— Nem bánom, fiam, csak vigyázz rá.

Két napunk volt még az indulásig. Én az idő jórészét a térkép tanulmányozásával töltöttem. Kiterítettem a fűre, lehasaltam elé és úgy böngésztem; közben föl-föltekintettem, és néztem a valóságban azt, amit a térkép ábrázol: az előttem húzódó hatalmas hegyvonulatot. Ez bizonyosan a Magas-hegy ... az ott a Szikláhágó ... ez a Csúcs-hegy. Az a hatalmas, kiemelkedő szikla az Ördögórom ... Milyen pompás kilátás lehet róla! Széplaktól

nincs is messze . . . Onnan visz az út egyenesen a hegy lábához, aztán itt kanyarog ni, rajta . . .

— Fiúk, gyertek csak ide! — kiáltottam hirtelen. — Nagyszerű ötletem támadt.

— Mit szólnátok ahhoz, ha nagymamáékhoz utaztunkban kirándulnánk az Ördögóromra?!

A banda odagyűlt a térkép köré.

— Az bizony nem lenne rossz. — Hogy gondolod?

— Hát ide nézzetek! Itt van Fenyőtelek s itt lejjebb Széplak. Innen visz fel az út az Ördögóromra; így ni . . . ez a kanyargós; látjátok?

— Nos hát, mi holnap délben leszállnánk a vonatról Széplakon, megmászónk a csúcsot, — alkonyatra visszatérnénk s az esti vonattal mennénk tovább Fenyőtelekre. Nagymamáék nem is tudnának erről a kirándulásról!

— Persze, itthon se szólnánk róla.

— Nem is! — Még az kellene!

— De hátha megírta anyus nagymamának, hogy ebéddel várjon bennünket?

— Akkor majd azt mondjuk, hogy lekéstünk a reggeli vonatról s a következővel indultunk.

— Jó.

— Igen ám! De ha leszállunk Széplakon, hogy utazunk aztán tovább? Új jegyet

kellene váltani Fenyőtelekig, pénzünk pedig nincs rá...

Ezt a nehézséget Imre oldotta meg:

— Én úgy hallottam, hogy meg lehet szakítani az utazást. Ha az ember az állomáson lebélyegezteti a jegyét, az érvényes marad. A következő vonattal mehet vele tovább.

— No, de ha még nem is lenne érvényes, — folytattam én — az se lenne nagy baj. Nézzétek meg itt a térképen: Fenyőtelek már nincs messze Széplaktól. Legrosszabb esetben gyalog megyünk tovább.

— Helyes — rendben van.

És a jómadarak négytagú triumvirátusa egyhangúlag elhatározta, hogy a pénteki nap programját titokban kibővíti az Ördögórom megmászásának gyönyörűségeivel.

Minthogy pedig a gyomorról való megfelelő gondoskodás mindnyájunk életében igen fontos szerepet játszott, természetes, hogy mihamar felvetődött a gondolat: vajjon az kellőképen el lesz-e látva.

Tízórait bizonyosan csomagol majd anyus az útra, de hát az kevés lesz; kívált, ha hegyet mászunk... olyankor hamar megéhezik az ember.

De hiszen ni, milyen gyönyörűen virágzik az a krumpliföld ott a patakon túl!... Úgy tanultuk, hogy ilyenkor már van

gumó is a bokor alatt... Hát majd kihúzzunk egyet-kettőt! Annyi van a gazdájának, hogy észre se fogja venni...

Rögtön nekiláttunk. Kihúztunk néhány bokrot, de alig két maroknyi diónagyságú krumplit szedtünk ki alóla. Élelmiszer beszerzési tevékenységünket nem is folytathattuk tovább, mert a tornácról Klárika hangjának foszlányai jutottak fülünkhöz:

— Fiúk! Uzsonnázni-i-i!

Hát azért ez is több a semminél, — mondtam. — Pista, dugd el majd a hátizsákod aljába, — szerezz gyufát is! — aztán majd megsütjük a kiránduláson!

*

Másnap délelőtt apus kikísért az állomásra, megváltotta a jegyünket, s azzal együtt mindnyájunknak a kezébe nyomott még egy-egy pengőt.

— Hadd legyen egy kis zsebpénzetek is, — monda — nem jó egészen fillér nélkül utazni.

Aztán még a lelkünkre kötötte, hogy jól viseljük magunkat, hogy az itthoniak csókjait, kézcsókjait el ne felejtjük átadni, — s a pöfögő kis masina már el is indult négy boldog diákkal a hegyek közé, — a nagymamához.

Hogy az útitervbe némi kerülő is bele van illesztve, — az természetesen a négy jómadár hét lakattal elzárt titka maradt.

A diákgyomornak sajátságos tulajdonsága van: a vonat rázása oly különösen hat rá, hogy azonnal megéhezik.

Igy jártunk mi is. Alig negyedórai utazás után már előszedtük hátizsákjainkat, hogy megnézzük, mennyi tízórait adott velünk anyus.

Hát hiszen tízórainak elég bőséges. Am nekünk előrelátóknak kell lennünk: most csak a felét fogjuk megenni.

Egyik felét vissza is tette mindegyikünk szépen a hátizsákjába.

Éppen delet harangoztak, amikor Széplakon kiszállottunk a vonatból.

Összenéztünk. Jó volna bizony megebédelni, mielőtt nekiindulunk a kirándulásnak.

— Mit tegyünk?

— Együk meg, ami a tízóraiból maradt?

— Az bizony ebédnek nem sok; s hogy bírjuk ki aztán üres gyomorral estig?

— Vegyünk valamit a zsebpénzünkön?

— Azt kár lenne mindjárt elkölteni!

Végre kitaláltuk, hogy segítünk magunkon. Kiadjuk magunkat szegény vándordiákoknak. (Diákvoltunkat be tudjuk bizonyítani, hiszen mindnyájunk hátizsákjában ott az évvégi bizonyítvány, visszük megmutatni nagymamáéknak.) Aztán mindegyikünk bekopogtat egy-egy jobb kinézésű házba és kér valami ennivalót.

A falu végén ismét összetalálkozunk s jóllakottan folytatjuk majd utunkat.

Magam véletlenül éppen a plébánián kopogtattam be. A pirosarcú, barátságos öreg plébános úr megnézte a bizonyítványomat, — aztán asztalához ültetett. Ó, mily megtiszteltetés! Tehát vele fogok ebédelni...

Péntek volt. Tejleves. Brrr! Ki nem állhattam. De hát kanalaztam hősiesen. Egy szegény vándorló diáknak nem lehet válogatni, hanem hálásnak kell lennie azért, amit kap...

Sárgarépa-főzelék bundás kenyérrel. Alig bírtam lenyomni, — s közben fuldokoltam a feleletektől is, miket a plébános úr kínos kérdéseire adtam. Honnan jövök... kik a szüleim... hová megyek... Aztán következett a kérdések özöne a katekizmusból és egyéb tudományokból... Még Herkules tizenkét hősi tettéről is be kellett számolnom!

A mákos tésztából úgy ahogy jóllaktam, de azért amikor távoztam s a jóságos plébános úr még egy fényes pengőst is nyomott a markomba, mégse éreztem magam túlságosan jól. Valahogy... valahogy... Azt hiszem, az volt a baj, hogy a lelkiismeretem nem volt egészen rendben.

A banda tagjai jóllakottan vártak már a

faluvégen. Olyan elégedetten ültek sorjában az út korlátján, mint a tyúkok a rúdon.

És elindultunk — a térkép útmutatása szerint — az Ördögóromhoz vezető úton. Gyönyörű séta volt, csak kissé hosszabranyúlt, mint számítottuk. A hegy mégse volt olyan közel Széplakhoz, mint ahogy azt mi gondoltuk.

Körülbelül hat óra lehetett, mikor végre a hegy lábához érkeztünk. Gondos, aggályoskodó útmutatók olyan ösvény felé irányítottak, mely kanyargott jobbra-balra s mely mintha egyre kitért volna a cél elől. Nekem már akkor is volt érzésem a rend iránt, azt ajánlottam tehát, hogy csak tartsuk magunkat a megjelölt úthoz. No hiszen, volt mit hallanom e miatt!

Széles, meredek vízmosás húzódott mellettünk a magasba. Két oldalról erdő szegélyezte. Társaim úgy találták, hogy egyes diáklábak számára ez éppen alkalmas terep; — mit tehettem tehát? Indultam vígan fölfelé, könnyedén, mintha csak valami tyúklétrán másznánk, — s úgy ugráltunk át a ledőlt fatörzseken, mint a békák. Kezdetben nagyon jól ment ez. Egy idő múlva azonban mégis csak lassabban emelgettük ki lábunkat a sziklätörmelék közül. A verejték gyöngyözött

mindnyájunk homlokán, arcunk pirosra volt gyúlva, — ám azért egyikünk sem vallotta volna be, hogy az utat mégis csak kissé fáradságosnak találja. Lihegve törtettünk szikláról-sziklára, míg egyszer csak Marci — aki legelől volt — elkiáltotta magát:

— Nem lehet tovább menni!

Nemsokára mellette voltunk mindnyájan.

Csakugyan: sziklafal zárta el utunkat három ember magasságában; s még megkerülni se lehetett, mert az erdő is megszűnt kétoldalt; sziklává változott az is, melyen semmiféle lépcsőfok vagy használható kiugrás nem volt sehol.

De hát rajtunk nem lehetett olyan könnyen kifogni! Fölálltunk egymás vállára, olyanformán, mint azt „A kis malac meg a farkasok” című mesében a farkasok tették, mikor el akarták érni a fa tetejére menekült malacot. Én voltam legalul — Marci, mint legkisebb legfelül. Úgy számítottuk, hogy így majd eléri a sziklafal tetején levő törpefenyőnek lecsüngő ágát, s azon föltornássza magát.

A kivitel sikerült, Marci nemsokára biztos talajon állt s hátizsákjaink összekötözött szíját odaerősítette a fenyő törzséhez. Mi pedig egymásután felkúsztunk

rajta. — Nemsokára együtt kiáltottunk odafönn harsány éljent!

— Tehát tovább!

Csakhogy bizony: nem volt tovább. Alig száz lépésnyire olyan magas sziklafalat találtunk magunk előtt, hogy immár tíz fiúból álló létra sem lett volna elégséges ahhoz, hogy a tetejére jussunk. És körülöttünk mindenütt toronymagas sziklák meredtek az égnek... Vissza kellett fordulnunk. Most már igen kíváncsiak tartottuk volna, ha ismét azon a helyen lettünk volna, melyet az imént oly fáradtsággal hagytunk el.

— Hogyan jussunk ismét le?

Számoltunk: Egy... kettő...

Kimondtuk a hármát is, — de egyikünk se mert leugrani.

Ekkor Pistának az a jó gondolata támadt, hogy dobjuk le előre a hátizsákjainkat. Ez először is kényszeríteni fog arra, hogy leugorjunk, — mert mit érünk hátizsák nélkül? Másodszor arra lesz jó, hogy így puhára ugrunk, s nem ütjük meg magunkat.

Megtettük. Ledobáltuk mind egy halomra, — Pista meg azonmód — minden biztatás nélkül — ugrott utánuk. Mire észrevettük, hogy mit akar, már lenn is volt, s biztatva mosolygott fel ránk:

— Csak bátran! Egészen puha!

Köveltük hát példáját egymásután. Agyamban megvillant ugyan a gondolat, hogy ez nem fog túlságosan jót tenni a hátizsákokban levő elemózsiának, — no de hát az a fő, hogy lenn voltunk szerencsésen. Aztán indultunk vissza ugyanazon a keserves úton, a vízmosás sziklatörmelékei között, amelyen jöttünk, s a hegy lábához érve immár a rendes polgári úton igyekeztünk újra fölfelé.

Az ösvény egészen könnyen járható, sőt — a mi fogalmaink szerint — egyenesen kényelmes volt. Ki is léptünk hát jól, hogy mielőbb célhoz érjünk, mert veszedelmesen kezdett alkonyodni.

Bárhogy igyekeztünk is, a csúcs csak nem akart mutatkozni. Azonban egy fenyőtörzsekből összerótt kis kunyhóhoz érkeztünk. Ajtaja, ablaka zárva volt, s hiába kopogtattunk, nem jelentkezett egy teremtet lélek sem. Vadászkunyhó lehetett. Éppen megálltunk azon tanakodni, hogy talán jobb lesz, ha nem megyünk tovább, — mikor hatalmasat villámlott s megdördült az ég. Azután újabb villám, újabb égzengés és az eső szakadni kezdett. Szorosan a kunyhó falához símultunk, hogy az eresz alatt némi védelmet nyerjünk. Besötétedett egészen s a vihar valósággal tombolt. Tehetetlenül álltunk, csak egy-egy villám fénye világította meg

sápadt arcunkat. S ekkor olyasmi történt, ami megremegettette szívünket s amitől úgy odalapultunk a kunyhóhoz, mint a halálraijedt, ártatlan fecskék: ott a szemünk előtt fellángolt egy fenyő s ugyanabban a pillanatban olyat csattant, hogy azt hittük, az egész világ összeomlik.

Keresztet vetettünk. Szívünk úgy dobogott, hogy majd kiugrott a helyéről! Megfogtuk egymás kezét s meg nem mertünk moccanni abbeli félelmünkben, hogy a következő villám belénk fog csapni. Remegve, szótlánul álltunk egymásmellett.

Végre a dörgések csendesedtek, távolodtak, az eső azonban annál jobban szakadt. Mi is magunkhoz tértünk lassan annyira, hogy nagyon csüggetegen bár, de mégis elkezdtünk tanácskozni: mit tegyünk most. E szakadó eső elől okvetlenül be kellene menekülni a fedél alá; ha a kunyhóba nem lehet bejutni, hát a padlásra. Ha ismét egymás vállára állunk, a felső eléri a padláslyukat. Igen ám, de ki mer a sötétben először bebújni rajta? Ki tudja, milyen veszedelmes állatok tanyáznak ott? Ha medve vagy farkas nem is, vadmacska lehet odafönn...

Pista volt megint a legbátrabb; ő vállalkozott. Megcsináltuk tehát ismét a létrát, mely ezúttal azonban meglehetősen ázott darabokból állott! S Pista hősiezen belen-

dült a sötét padláslyukon. Pompás, puha szénára huppant.

Sietve követtük valamennyien, s némileg megnyugodva nyúltunk el a jószagú szénán. A dörgések mind ritkábbak lettek, mind távolabbról hallatszottak... már csak az eső kopogott felettünk a tetőn.

Meglehetősen kimerültnek éreztük magunkat. Kimerített az izgalom, meg az éhség. No, de hiszen ennivalónk még van! Elő a hátizsákokkal!

Sajnos, vak sötétségben voltunk. Időnk azonban volt elég, hogy jól kitapogassuk: mit vacsorálunk. Óvatosan nyúltunk bele a hátizsákokba... Azt hiszem, az még eddig nem esett meg a világtörténelem folyamán, hogy valaki a laposra nyomott főtt tojást a cipőkefeje sörtéi közül szedte volna elő, vagy hogy a puha körte törmelekeit a fésű fogairól rágtá volna le... De hát hiába! Enni kellett, rábíztuk hát magunkat tapintó érzékünkre, elválasztottuk a sötétben az ehetőt az ehetetlen-től, és megettük a hátizsákban található élelmet a legváltozatosabb sorrendben.

Ennek végeztével elhatároztuk, hogy — okosabbat nem tehetség — aludni fogunk. Csakhogy tervünk kivitelében megakadályozott két ellenség: a szomszomság meg a víz. Mind a kettő a maga módján támadott meg. A szomszomság belülről, a

víz felülről, amennyiben csöpögni kezdett ránk. Így pedig — mint az gondolható — szomjúságunkon nem segített! Sőt engem arra kényszerített, hogy más fekvőhelyet keressek.

— Alusztok? — kérdeztem halkán.

— Te se tudsz talán aludni? — válaszolta Imre.

— Szó se lehet róla! — mondtam bosszúsán.

— Talán rád is az eső csöpög? Én ráterítettem az arcomra a zsebkendőmet.

Elhatároztam, hogy hasonlóképen fogok cselekedni. Zsebkendőm keresése közben azonban meglöktem véletlenül az öcsémet, ki eddig békességgel hortyogott. Fölébredt és rám morgott. Aztán mégis el-elszunnyadtunk... Így töltöttük az éjtszakát — nem a legtökéletesebb nyugalomban.

Alig derengett a hajnal, lemásztunk a padlásról, noha szemünk égett, lábunk pedig, mintha ólomból lett volna.

Körülnézve azt vettük észre, hogy egyáltalán nem vagyunk már messze a csúcs-tól, sőt el se kell helyünket hagyni, hogy meglássuk a napkelte pazar pompáját, melyről olvasókönyveink annyi szépet zengedeznek. Minthogy azonban kegyetlenül hűvös volt, elhatároztuk, hogy

tüzet rakunk; hiszen Pista hátizsákjában van gyufa.

— Majd megsütjük a krumplit is! Legalább lesz reggelink! — szólt Pista és elő is szedte a kincseket.

A padlásról hozott száraz széna segítségével meggyújtottuk tehát a tüzet, amelyre azonban nemcsak a mi vacogó tagjainknak volt szüksége, hanem elsősorban a cipőinknek. Este a padlás egyik sarkába dobtuk ugyanis őket s onnan most ráncosan, nedvesen kerültek elő. Megszántuk e húséges jóbarátokat, melyek minden zokszó nélkül szolgálták a tegnapi napot — egyikük se szakadt ki! — s elhatároztuk, hogy alaposan be fogjuk kenni őket, hiszen hoztunk magunkkal cipőkenőcsöt.

Jól tudtuk azonban, hogy ez a művelet csak akkor lehetséges, ha a cipő már száraz. Szépen körbe állítottuk tehát a nyolc bajtársat a tűz köré, mely mind vidámban pattogott. Persze, vigyáztunk, hogy a kecses körtáncra felállított baráti sereg a lánggal sehol se érintkezzen.

Marci egyszerre csak elkiáltotta magát:

— Nézzétek a napot!

Valóban előtörték első sugarai! — Feljebből természetesen még jobban látható ez a remek színjáték, — így tehát hirtelen, mintha csak vezényszóra tettük volna, nekiiramodtunk a harmatos gyepon mind

a négyen a csúcsnak, csak amúgy mezt-láb.

Életemben először néztem szembe a fölkelő nappal — s a fönséges látvány valóban lenyűgözött. Onkénytelenül kihúztam eddig a nadrágzsebben szorongatott fázó kezemet s két karom kitártam a fényözön felé...

... Nem tudom, meddig állottunk ott — jóformán szótlánul — ámulva és gyönyörködve.

Egyszerre csak... valami sajátságos szag hívta vissza gyönyörített lelkünket a prózai világba. Gyanút fogtunk. Futottunk vissza a tűzhöz, melyről teljesen megfeledkeztünk.

Hát bizony az tekintélyesen megnövekedett távollétünk alatt és ó, jaj! Benső barátságot kötött cipőinkkel... Még hozzá mind a nyolc darabbal! Úgy jártak azok, mint az emberek: egyiknek sokat kellett szenvednie, másiknak kevesebbet, de bántatlan egyik sem maradt... Volt olyan, amelyiknek csupán a fűzője meg a nyelve égett el. De bizony jó egynéhányon hatalmas lyukak tátongtak.

Mi tévők legyünk most?

Azt hiszem, hogy ha végig kérdeztük volna Szólontól kezdve a világ összes bölcseit, egyik se tudott volna okosabbat tanácsolni, mint amit magunktól is megtet-

tünk: felékesítettük lábunkat e pazar kinézésű lábbelikészlettel.

És e reggelen negyven lábujj közül 25—30 remek kilátást élvezett. Valamennyi letekintett az Ördögóromról a messzemessze elterülő síkságra, melyen az apró falvak olyanok voltak, mintha gyufaskatulya nagyságú házakból állanának... a Sebes vize pedig keskeny ezüstszalagként kígyózott tova. Hát bizony lábujjaink e napon ritka szerencsében részesültek. Eddig mindig csak pár pillanatra történt, hogy — bukfenc avagy tótágas-állás idején — a magasba lendülhettek s onnan tekinthettek le a földre, melyen különben állandóan tartózkodni kellett... Most? Most élvezték a magasságokat! Még a reggeli szellő sem zavarta gyönyörködésüket, — pedig elég hűvösen lengedezett körülöttük. S ahol csak kettő számára volt ablak a lábbelin, — a harmadik egyenesen örült, ha ő is odafurakodhatott a nyíláshoz és élvezhette a remek kilátást a reggeli napsugárban fürdő vidékre.

Gyönyörű is volt a kilátás. Leheveredtünk a fűre. A nap mindfeljebb emelkedett, — a pacsirta trillázva szállt a kék magasságok felé. Fölöttünk a ragyogó kék ég, — alattunk a végtelen messzeség, — hát ennél gyönyörűbb dolog nincs a kerek világon!

Furcsa dolog azonban, de úgy van: az ember a boldogságot sem bírja sokáig. Nemsokára mi is kezdtük megelégedni ezt a mennyei állapotot.

Eleinte ugyan nem tudtuk volna megmondani, mi is az voltakép, ami élvezetünket zavarja. Csak mikor tekintetünket ismét a mélységek felé irányítottuk, akkor jöttünk tisztába a dologgal. Odalenn Széplakon vékony füstsávok kezdtek a kéményekből emelkedni . . . Úgy látszik, a háziasszonyok hozzáfogtak az ebédfőzéshez.

Hát igen, ez az. Üres mind a két zsák: a gyomor is, meg a hátizsák is. Csakhogy milyen különbözőképen viselik sorsukat! Míg a hátizsák egészen könnyen érzi magát — a gyomor morog és elégedetlenkedik. Azt a néhány félig megszenesedett krumplit, amit reggel a tűzből kikapartunk, már régesrég elfelejtettel!

Megindultunk hát lefelé a sziklás úton. Bizonyos, hogy nem csupán az utat hepehupássá tevő sziklák okozták azt, hogy nehezebben jutottunk előre, mint tegnap, amikor felfelé haladtunk. Széplakhoz közeledve jónak is láttuk megállani egy forrásnál és kissé megmosni vérző lábujjainkat. E műveletet lényegesen megrovidította az, hogy a cipőt nem is kellett levetni hozzá.

Dél már elmúlt — és mi rettenetesen

éhesek voltunk mire beérkeztünk a községbe. Továbbutazásról szó sem lehet addig, míg nem ettünk valamit! — állapítottuk meg egyhangúan.

A „Turista-szálló” körül orrcsiklandó ebédszag szállongott...

Hát utóvégre is van öt pengőnk! Ott-hon kaptunk egyet-egyet, az négy, — én tegnap a plébános úrtól még egyet, az öt... Ezen megebédelhetünk! Menjünk bel

Az elhatározást tett is követte. Lever-tük zsebkendőinkkel a port cipőnkéről — és beléptünk.

Úgy látszik, külső kinézésünk nem volt valami túlságos bizalomgerjesztő... Hát persze. Ez érthető. Ruhánk eléggé gyűrött; az éjjel nem igen figyeltünk arra, hogy nedves szövetébe hová vasalunk testünk súlyával ráncokat. S hozzá a szel-lőző lyukakkal ellátott cipők!

Minthogy azonban e dolgokon változtatni nem volt módunkban, egyszerűen túltettük magunkat rajtuk.

Köszöntésünket a vendéglős mérsékelt nagyrabecsüléssel fogadta; a kiszolgáló személyzet ránk se igen nézett. Mi azonban nem mutattunk sértődést; festői ruházatunkban letelepedtünk kedélyesen az egyik sarokasztalhoz s étlapot kértünk.

Aztán vidám falatozáshoz láttunk. Bi-

zony jólesett az ebéd annyi gyaloglás után. Egészen felüdültünk tőle!

Evés után elégedett gyomorral fogtunk hozzá költségeink összeszámolásához. S ekkor döbbenten vettük észre, hogy az ebédet túlméreteztük... a költségekre nem futja az öt pengő!

Negyven ujj kezdett kétségbeesetten kutatni a társaságnak körülbelül harminc zsebében. E zsebeknek mindig oly gazdag és változatos volt a tartalma; sokáig biztatott hát a remény, hogy végtére mégis csak előkerül valamelyikből még egy pengő... Hiszen mindössze kilencven fillér volt a túlköltekezés...

Hiába. Öt pengőn túl nem volt egyetlen fillérünk se.

Rettenetes zavarban voltunk. Kipirult arccal tanakodtunk arról, hogy mitévők legyünk immár.

Marci azt ajánlotta, hogy valljuk be őszintén a vendéglősnek, hogy milyen bajban vagyunk s kérjük meg, hogy engedje el a hiányzó kilencven fillért. Imrének az az eszméje támadt, hogy ő itt hagyja zálogban az óráját.

Egyik megoldást sem tartottuk megfelelőnek. Mindkettő bántotta az önérzetünket.

Nekem ekkor eszembe jutott Berta néni. Az ő áldott jó szíve segíthet rajtunk!

— Fiúk! — mondtam. Forduljunk Berta nénihez. Kérjünk tőle táviratilag pénzt. Ő olyan jó, hogy bizonyosan küld s akkor meg vagyunk mentve. És a pénz néhány óra alatt itt lehet!

A póstára egyedül mentem el; a többieknek ott kellett maradnia a vendéglőben zálog gyanánt.

Elégedett arccal tértem vissza. Rendben van minden. Azt mondták a póstán, hogy a pénz három óra leforgása alatt itt lehet.

Tehát ott kellett töltenünk ezt a három órát a vendéglőben. El nem mehettünk azzal, hogy becsületszavunkra megígérjük, hogy visszajövünk és fizetünk. Mert a bizalmat, mit őszinte és nyílt arcunk talán keltett volna, föltétlenül lerontotta szintén nyílt — cipőnk!

Mit volt mit tenni? Elővettük a képeslapokat és végignéztük őket.

Aztán legtanácsosabbnak láttuk adni, hogy gazdagok vagyunk: uzsonnát rendeltünk. Kávét, kalácsot, — retket, vajat. Ez volt aztán a fordított világ; ettünk, ittünk azért, mert nem volt pénzünk! — Szó sincs róla: ízlett, — meg a vendéglő jó, kényelmes karosszékeiben se volt rossz ülni... de azért a jó lelkiismeret puha párnája mégis csak nyugodalmasabb hely lett volna. Hosszú volt a várakozás ideje

nagyon; nem csoda, ha az embernek némi kellemetlen gondolatai is támadtak...

Elhatároztuk, hogy a várakozás utolsó óráját kinn töltjük a vendéglő kertjében. A kuglipálya üres volt, — hozzáfogtunk tehát a játékhoz. Kitűnő eszköz a kellemetlen gondolatok távoltartására!

Végre letelt a három óra és én visszatértem a póstára megkérdezni, megjött-e a táviratilag kért pénz.

Ott volt. Ó, áldott jó Berta néni!

Am nincsen öröm ürm nélkül. A mi örömünkbe is vegyült belőle, — mégpedig nem is kevés!

A távirati blankettán ugyanis rajta volt ez is:

„Szülők értesítve. Azonnal haza.”

Ó, de megnyúlt az ábrázatunk!

Kifizettük a vendéglősnek az uzsonna árával immár tetemesen fölszaporodott számlánkat, aztán elindultunk az állomás felé. Lassan lépegettünk. Valahogy egyáltalán nem éreztük sietősnek az utunkat.

Tehát a nagypapáéknál töltendő pompás hétnek fuccs! Ez azonban még a kisebbik baj. Ha vele együtt az apával való első találkozás is egyszerűen kimaradna a vakációnkból, úgy még egészen elviselhető lenne. Sajnos azonban, a dolgot nem lehet a második találkozásnál kezdeni...

Kedvetlenül léptem oda a pénztárhoz,

hogy megváltsam hazáig a négy jegyet.

— Mennyi? — kaptam fel ijedten a fejemet.

A pénztáros ismételte az összeget.

— Ennyi pénzünk már nincs... rebegtem megsemmisülve.

— Akkor ne akarjanak utazni! — válaszolta a pénztáros türelmetlenül és becsapta a kis üvegajtót.

Sápadtan, tanácstalanul néztünk egymásra. Mintha minden összeesküdött volna ellenünk!

Kinn pedig vonatfütty... Kisieltünk a perronra. A kis kávédaráló vígan pöfékelve indította éppen a kocsisort... hazafelé.

Leroskadtunk a padra ott kinn az állomásépület előtt. Úgy nézhettünk ki ott négyen egy rakáson, mint egy marék szerencsétlenség.

Amint a vonat elhagyta a pályaudvar területét, az állomásfőnök visszafordult; be akart menni az épületbe. Amint meglátott benünket, hozzánk lépett.

— Lekéstetek a vonatról?

— Ha csak lekéstünk volna!

— Hát?

Nem bírtuk tovább. Megtörten mondtunk el mindent, mindent, még azt is, hogy turistáskodásunk titokban történt.

— Hm... hm... — És az állomásfőnök

gondolkozva simította meg a bajuszát. — Ez már baj...

Aztán mintha mosolygott volna a szemé, mikor így folytatta:

— Hát majd igyekszem segítségtekre lenni, hogy minél előbb hazakerüljeteek és minél előbb kikaphassátok porciótokat, ami ezért jár. Mert bizony — úgy gondolom — azon legjobb lesz minél előbb túlesni. Igazam van?

Keserves szívvel, szótlanul bólintottunk.

— Hát hová is készültök? — Hogy hívnak? — Mi az édesapátok? — Ismeri őt az állomásfőnök?

Mikor mind e kérdésekre megadtuk a pontos feleletet, így szólt:

— Megpróbálok telefonálni az állomásfőnöknek; megkérdezem, hogy hajlandó-e majd édesapátokon behajtani a menetjegy árát. Ha ő ezt vállalja, akkor előlegezem nektek az összeget s a következő vonattal mehettek. De bizony most már csak hajnalban indul lefelé vonat... No, hát majd kivételesen megengedem, hogy itt éjszakai kázzatok a váróteremben. Igen kényelmes alvás nem fog esni azokon a fapadokon, de hát... ki mint veti ágát, úgy alussza álmát!

— Mily igaz ez a közmondás! — sóhajtottam teljes meggyőződéssel.

Az állomásfőnök rövid idő múlva visszatért.

— Beszéltem a kollégával s elintéztem az ügyeket. Itt vannak a jegyeitek, a hajnali vonattal indulhattok. Azt is üzeni, hogy értesíteni fogja szüleiteket arról, hogy hol vagytok; ne nyugtalankodjanak fölöslegesen. Sőt arra is megkért, adassak nektek egy-egy karaj kenyeret vacsorára. Hát majd küldök a bakterrel még egy-egy bögre tejet is. Ne fogyjon el túlságosan az erőtök; szükségtek lesz rá a holnap nap nehézségeinek elviselésénél!

És mi hálás szívvel megköszöntük a jóindulatát.

Aztán meglehetősen szótlanul ettük meg a sovány vacsorát — és fáradt testünket kinyújtottuk a váróterem padjain. Jól lehetett volna aludni azokon a kemény padokon is, ha... ha ott lett volna velünk a jó lelkiismeretnek az a bizonyos puha párnája.

Mikor korán reggel feltápászkodtunk, úgy éreztük, hogy tagjaink ólomból vannak. A bakter költött fel s kiküldött a kúthoz, hogy mosakodjunk meg kissé, frissüljünk fel, mert mindjárt itt a vonat.

Meg is érkezett nemsokára és mi beszálltunk. Fölösleges magyaráznom, hogy egészen, de egészen más hangulatban voltunk most, mint jövet.

Szó nem sok esett közöttünk. Fásultan néztünk ki az ablakon; néztük az egyre távolodó hegységet. Az Ördögórom mint-ha kárörvendően vigyorgott volna ránk. Hej, haj... az az Ördögórom!

Elszántan szálltunk le a vonatról valamivel nyolc óra előtt. Immár jöjjön, aminek jönnie kell, — el fogjuk viselni.

Vasárnap reggel lévén, az emberek innen is, onnan is siettek a nyolcórai misére. Közéjük elegyedve haladtunk hazafelé. No, most még betérünk jobbra, aztán néhány ház és otthon vagyunk.

Ám a kapun se léphettünk be. Édesapánk ránk dörgött:

— Vissza! Takarodjatok a templomba, úgy, ahogy vagytok!

Az üres hátizsákot átdobtuk a kerítésen, aztán vasárnapinak éppen nem mondható öltözékünkben belopakodtunk a templomba. Igyekeztünk ugyan hátul maradni, lehetőleg feltűnést nem kelteni, de bizony azért nem egy hívő felejtette rajtunk a tekintetét...

Evangélium után a plébános úr a szószékre lépett. A korai szentmisén mindig a gyermekeknek szokott prédikálni. Ezen az emlékezetes napon körülbelül így hangzott a tanítása:

„Kedves gyermekeim! Tudjátok, hogy a napokban gyónnotok kell. Menjünk hát

végig Isten tíz parancsolatán, hogy tisztába jöjjetek azzal, mit vétettetek...”

Igy is történt. „Káromkodni?” — mintha egyenesen ránk nézett volna. Hát bizony... Mikor az eső az orromra csöpögött, meg mikor a vonat elrobogott előlünk...

„Engedetlenség a szülőkkel, előljárókkal szemben!”...

Hangja szinte az utolsó ítéletet juttatta eszembe. Nem volt-e az egész kirándulás mindenestől nagy-nagy engedetlenség?!

„Másokat bosszantani, nekik kárt okozni”...

Szünetet tartott, hogy gondolkozhassunk.

„Lopni”? — mintha mindentudó tekintete keresztülfúrt volna bennünket! — Ó az a krumpli! Pedig de rossz volt úgy sótlanul, félig szénné égve...

„Hazudni”? — „Ó gyermekeim, a hazugság!” — Fenyegetőleg emelte fel ujját.

Hát igen... a nélkül ma csinos vásárnapi ruhában, egész cipővel, rendesen megfésülve ülnénk itt az Isten házában...

A plébános úr aztán a bűnbánatot és az elégtételt ajánlotta figyelmünkbe.

Az első már megvolt; a másodikról gondoskodott édesapánk, mikor hazakerültünk.

*

Bizony szigorú volt a büntetés, melyet ránk rótt.

1. Minthogy megbízhatatlanoknak bizonyultunk, e vakációban többé a házat, kertet magunkban el nem hagyhatjuk. (Ez annyit jelentett, hogy vége a gyönyörű vakációi barangolásoknak!)

2. Munkába kell állnunk, hogy a tönkretett cipők árát megszolgáljuk. Mert bizony, négy pár cipőt egyszerre beszerezni — nem kis költség!

És apus nem vette tréfára a dolgot. Még a fürdésre is csak napi egy órát kaptunk; vége volt a víg szórakozásnak a patakban...

A négytagú triumvirátus lehorgasztott fejfel ül össze.

Magam voltam a leglehangoltabb. Éreztem, hogy én vagyok a legnagyobb bűnös, hiszen a kirándulás az én ötletem volt.

Ha azonban én vagyok a leghibásabb, akkor a jóvátételben is elől kell járnom!

Meg is szólaltam.

— Fiúk, ammondó vagyok, hogy tartunk össze immár a jóban is, ha a rosszban összetartottunk. Határozzuk el, hogy jóvátesszük, amit elköveltünk. Az első lépés: viseljük jó szívvel a kemény büntetést, amit kaptunk!

— A triumvirátus alakuljon át Jóvátételi Bizottsággá — tette hozzá Imre.

— A neve majd rövidítve: Jó-Bi lesz.
Pista ellenvéleményt nyújtott be.

— Akkor már inkább: Jó-B, mert ez jelent is valamit.

— Az ám... szólt közbe Marci is. —
Jóbról a Bibliában tanultunk. Ő viselte
olyan türelmesen a sorsát, ugye?

— Igen.

— No hát legyen ő a védőszentünk, —
hogymi is türelemmel viseljük a sorsun-
kat.

— Hát szent volt ő?

Itt elakadt a két kicsi tudománya, Pista
azt állította, hogy igenis, az volt; Marci
pedig egészen jól emlékezett, hogy a tisz-
telendő úr sohase emlegette ilyen néven,
hogymi: Szent Jób.

— Hát majd kérdezzétek meg a tiszte-
lendő úrtól — döntöttem el a vitát. —
Védnökünk azért mindenképen lehet,
mert védnökül nem csupán szenteket szok-
tak választani. Aztán majd, ha egyikünk-
nek, másikunknak szüksége lesz a buzdí-
tásra, csak ennyit mondunk majd:

— Jóbl!

— Ez annyit fog jelenteni, hogy —
szedd össze magad! A Jóvátételi Bizottság
tagja vagy!

És apusnak nem is lehetett kifogása
ellenünk. Délelőtt becsülettel kapáltunk,
gyomláltunk az ő utasítása szerint a hatal-

mas veteményes kertben, estefelé pedig hordtuk a vizet, öntöztünk, vagy borsót, babot szedtünk... Ha cseresznyét vagy meggyet kellett szedni, — az egészen kedvünkre való munka volt! Annál kevésbé örültünk azonban annak, ha anyus így szólt: Ma nagy a hőség... Telepedjétek le a hűvös tornácon és fejtsétek ki a borsót...

Brr... ez elég unalmas munka volt. De egymásra néztünk, kimondtuk a bűvös szót, hogy:

— Jóbl

És füttyörészve hozzákezdünk.

Két hete állottuk már a büntetést erős lélekkel, becsületesen. Ekkor történt, hogy anyus hatalmas kosár cseresznyét tett elénk.

— Magvaljátok ki ezt a lekvárnak valótl

— Igenis — feleltük készségesen.

— Lám, milyen szép, hogy nem húzzátok el a szátokat, mondván: milyen unalmas munka... — dicsért meg anyus. — Jutalmul megengedem, hogy kóstolgassatok is belőle egy-egy kicsit.

— Csakhogy nem fogjuk megtenni! — feleltem nagyon határozottan.

— Ej! Ezt el se tudnám hinni! — nevetett anyus.

— Pedig úgy lesz; meg tetszik látni!

Tessék akár lemérni a cseresznyét, s ha a munkát elvégeztük, újra a mérlegre tenni. Semmi sem fog hiányozni belőle. Ugye így lesz, fiúk?

Válaszul a három fiú ajkáról egyszerre hangzott el ez a határozott, rövidke szó:

— Jó!

És amit fogadtunk, híven meg is tartottuk. Munka közben fütyörésztünk, daloltunk, — abból az igazságból indultunk ki ugyanis, hogy a száj egyszerre kétféle dolgot nem művelhet.

A cseresznye ki volt magvalva — hiánytalanul. Anyus elbámult teljesítményünkön.

— Mondjátok csak, milyen varázsige az, mely erre képesekké tett benneteket. Ismételjétek csak!

— Jó!

— Nem értem. Mit jelent ez?

Elmagyaráztuk hát anyukának, hogy miért nem ettünk a cseresznyéből és hogy mi az a „Jó”.

Nagyon tetszett neki, s elmondta apusnak is. Apus elmosolyodott és így szólt:

— Örülök, hogy ilyen őszinte jóakaratot látok nálatok. Így hát enyhítek a büntetéseken. Ezentúl csak délelőtti dolgoztok; a délutántok ismét szabad. A házon, kerten kívül persze nem szórakozhattok,

— de a pataokban hancúrozhattok ismét, amennyit tetszik.

Ó de boldogok voltunk.

— A szigetre is szabad átmenni?

— Szabad. Azt akár birtokotokba vehetitek egészen.

— Az lesz a Robinzon szigete!

— Helyes! — Nagyszerű!

És a vakációkra nem is igen lehetett panaszunk többé. Délelőtt elvégeztük ugyan a köteles munkát, — de az egész délutánt Robinzon szigetén töltöttük, ahol kedvünkre berendezkedtünk, fűrtünk, faragtunk, kunyhót építettünk. Apus haragja pedig egészen megenyhült. A fekete felhő, mely szép vakációnk egére tornyosult, eloszlott lassanként egészen, — derűsen sütött a nap, és bizony sajnálkozva gondoltunk arra, hogy közeledik a szeptember, be kell vonulni ismét az iskolába.

*

És megjött az idő, hogy búcsút mondjunk kedves falusi otthonunknak s bevonuljunk ismét városi diáknak. Csomagjaink már össze voltak készítve, — holnap ebéd után: indulás.

— Hiszen ha legalább Somházán nem lenne az az unalmas átszállás! — elégedetlenkedtem ebéd közben, amikor az utazás részleteiről volt szó.

— Bizony! — tette hozzá Imre is. Vo-

natunk már három órára beérkezik, — aztán csak hatkor mehetünk tovább...

— És ha valami szebb neve lenne annak az állomásnak legalább! — bölcsekedett Pista. — De Somháza! Somháza...

— Nem is az volt az eredeti neve! — szólt bele a beszélgetésbe apus. — Igaz, hogy ennél még cifrább: eredetileg Samházának hívták. Minthogy azonban ez nagyon idegenül hangzott, mindenki önkénytelenül is Somházának ejtette ki, — s végül az is maradt.

— No és ahhoz a cifra névhez hogy jutott? — érdeklődött Marci.

— Úgy fiam, hogy vagy 50—60 esztendővel ezelőtt egy nagyon gazdag ember vetődött ide a tengerentúlról. Valami Sámuel volt a neve, s ezt rövidítik Amerikában Sam-ra. Igen megszerette a mi vidékünket, sokat bolyongott a hegyeink között s gyűjtötte az ásványokat, bogarakat, lepkéket... A környék népe félbolondnak tartotta; kacagták, hogy úgy futkos lepkehálóval a pillangók után, mint valami gyermek... Hát hogy nagy külön lehetett, az bizonyos. Mutatja az is, hogy milyen elrejtett helyre építtetett magának lakóházat. Aztán maga is megsokallta kissé ezt a megközelíthetetlenséget s kieszközölte a vasúttársaságnál, hogy számára megállóhelyet létesítsenek. Gondol-

hatjátok, hogy milyen szép pénzbe került neki ez a multság! Így keletkezett a Samháza nevű állomás. Később aztán, mikor a mi szárnyvonalunkat építették itt, a Sebes völgyében, úgy találták, hogy legalkalmasabb lesz, ha a vonal ennél a megállónál csatlakozik a fővonalhoz. Így lett Samházából Somháza átszállóállomás.

— Apus! — kiáltottam ekkor. — A fiúk többször emlegetik az iskolában, hogy van itt a vidéken valami elvarázsolt kastély, melyben egy kecskeszakállas kísértet lakik, melynek a környékbeliek még a tájékára se mernek menni...

Apus jóízűen elnevette magát.

— Valószínűleg az öreg Sam házáról van szó! Hogy az emberek nemigen járnak a tájékára, azt elhiszem, hiszen egészen rejtett, eldugott helyen van. Még bizony kitaposott ösvény se igen vezet már hozzá; mert csak néha vetődik arra egy-egy turista. A „kecskeszakáll” homályos emlék lehet; illet hordhatott a ház egykori tulajdonosa. No és hogy kísértet nem lakik ott, — azt úgy hiszem, fölösleges nektek magyarázni! Nem lakik bizony ott a világon senki. Magam is meggyőződtem erről két évvel ezelőtt; akkor jártunk ott egy kirándulás alkalmával. Teljesen elhagyott, pusztulásra szánt épület; az ilyen omladozó, romladozó, rejtett

kastély pedig igen alkalmas arra, hogy mindenféle meséket találjanak ki róla.

— De szeretném látni! — sóhajtott Pista.

Apus rövid gondolkozás után így szólt:

— Hát ha kedvetek tartja, holnap kirándulhattok az elhagyott kastélyhoz. Három órai várakozási időtök van Somházán, — ezalatt egészen jól megjárhatjátok. Jó félórai út oda, félórai vissza, — egy bőséges órátok marad arra, hogy ott megegyétek a vakációt búcsúztató uzsonnákat s az elhagyott épületet körülnézzétek. Legalább majd elmondhatjátok az iskolatársaitoknak, hogy saját magatok győződtek meg róla, hogy az egész kísértet-história: ostobaság. Én szívesen elengedlek erre a kirándulásra, mert a nyár folyamán eléggé bebizonyítottátok, hogy titokban tett kirándulástokat őszintén megbántátok s most már megbízható, derék fiúk vagytok.

Ó de jól esett ez a dicséret a mi szigorú, de jóságos édesapánk ajkáról!

És milyen egészen más érzésekkel készültünk e mostani kirándulásra, mint arra, melyet a nyár elején tettünk! Milyen nagy különbség is az, hogy az ember rejtett görbe utakon jár, vagy pedig becsületes, egyenes úton!

Apus jól megmagyarázta s a térképen

is megmutatta, hogy az állomástól merre kell mennünk az elhagyott házig. Igazán nem tévedhattünk el. Anyus összecsomaggolta a finom „búcsú-uzsonnát”.

Marci ekkor — talán annak előérzetében, hogy hazakerülvén ismét „mama kedvence” lesz — elkezdett anyusnak hízelegni:

— Ida néni, tessék csokoládét főzni! A búcsú-uzsonnán csokoládét kell inni!...

— Fiam, hiszen mindjárt indultok az állomásra; hát hogy lenne már erre idő?

— De én úgy szeretnék ma még csokoládét uzsonnázni... — kunyerált a gyerekek tovább.

Anyus nem akarta a búcsúzó diák kedvét rontani.

— Hát ha mindenképen az a vágyad, legyen; de csak úgy teljesülhet, ha a csokoládét megfőzitek magatok ott a kiránduláson.

— Megcsináljuk, hogyné!

Igy hát anyus gyorsan csokoládét, cukrot, lábaskát, gyufát s kis gyorsfőzőt dugott Marci hátizsákjába.

— Siessünk, siessünk! — sürgetett apus. — Még lekéstek a vonatról!

— No lám, a tejet még üvegbe kellene önteni...

— Majd megfőzzük vízzel; úgyis jó az!

— válaszoltuk gyorsan elbúcsúzva anyustól, testvéreinktől, siettünk apus után, aki már kinn volt az utcán.

Az állomásra idejében érkezünk, a vonat még nem volt benn.

Apus ekkor levelet adott a kezembe.

— Rád bízom ezt a levelet, fiam. Holnap okvetlenül add fel ajánlva s a vevényt azonnal küldd haza, hogy nyugodt lehessek a felől, hogy elment. Jól vigyázz rá, mert nagyon fontos levél.

— Igenis, apus; nagyon fogok vigyázni
— feleltem és gondosan betettem felöltöm belső zsebébe.

A kilátásban lévő érdekes kirándulás megkönnyítette a búcsúzást. Egészen vidám hangulatban szálltunk be a vonatba s indultunk el hazulról, hogy megkezdjük az új munkaévet.

Somházára érkezve csomagjainkat elhelyeztük az állomáson. Aztán vidáman füttyörészve vágtunk neki az apus által megjelölt útnak. Olyan elégedettek voltunk, olyan napsütés volt a lelkünkben, hogy észre se vettük, hogy az ég borulni kezd. Már a szakadékban kapaszkodtunk fölfele, mikor Imre megszólalt:

— Ejnye, de sötétedik! Még esőt kapunk!

Fölnéztünk az égre, bizony az nagyon veszedelmesen nézett ki.

— No hiszen, szép lesz, ha most is olyan eső szakad a nyakunkba, mint a multkori kiránduláson!

Sietve igyekeztünk fölfelé és szerencsésen célhoz is értünk, mielőtt az eső komolyan megeredt volna. Alig léptünk azonban az elhagyott ház középső, ajtó nélküli helyiségébe, úgy elkezdett zuhogni, mintha csak dézsából öntötték volna.

Hát bizony az mindig lehangoló, ha egy-egy szép kirándulást elmos az eső. De mi igyekeztünk a dolgot jobbik oldaláról felfogni.

Most legalább nem áztunk úgy át, mint az Ördögormon! A felöltőinket felakasztjuk egy-egy ablakkilincsre, — az ablakrámak még megvoltak, csak az üveg nem volt bennük — s mire vissza kell indulnunk, teljesen ki is száradnak. Most uzsonnázzunk meg szépen s közben bizonyosan eláll az eső; hiszen a nyári zápor nem tart sokáig.

Letelepedtünk, előszedtük az elemózsiát s előkerültek Marci hátizsákjából a csokoládéfőzéshez szükséges kellékek is.

— No lám! Milyen jól elszórakozunk a csokoládékészítéssel, míg az eső eláll!

— Az ám, de hát hol vegyünk vizet? Kút vagy forrás bizonyosan van a közelben; de ilyen szakadó esőben ugyan ki indulna el felkutatására? És előállott a

furcsa helyzet: a menny csatornáiból ömlő víz miatt nem tudtunk vízhez jutni.

— Hát főzzük meg esővízzel — ajánlotta Marci. — Abból igazán van elég!

— Brrr, hiszen az rettenetesen rossz! — tiltakozott Pista. — Én már kóstoltam!

Marci kitartott az ötlete mellett. Nem lehet az semmi szín alatt sem rossz, ha egyszer csokoládét meg cukrot teszünk bele.

— Hát próbáljuk meg.

Hogy meg ne ázzunk, a fal mellé lapulva indultunk el olyan helyet keresni, ahol felfoghatjuk az esővizet. Bizony, csak a ház hátsó oldalán találtunk még egy darabon csatornát; máshol már mindenütt leverte, elpusztította az idő.

A csokoládé elkészült. Hogy mennyire volt jó vagy rossz, azt most igazán nem tudnám megmondani, de hogy nekünk ízlett, az bizonyos. Hozzájárult a hangulat emeléséhez az is, hogy úgy élveztük, mint az indiánok a békepipát: az egyetlen lábas körben járt az uzsonnázók között.

Mire végeztünk, elállt az eső. Szede-lőzködni kezdtünk tehát, hogy megnézzük, körüljárjuk a házat s a fiúknak aztán elmondhassuk, hogy nem lakik ott bizony semmiféle kísértet. Saját magunk győződünk meg róla.

Am hirtelen elállott még a lélekzetem

is... A négy felakasztott felöltő közül hiányzott egy — s éppen az enyém! Az, amelynek zsebében apus fontos levele volt!

De hiszen egy teremtet lélek nincs itt rajtunk kívül... Vagy csakugyan kísértet jár? ... Eh, badarság.

— Ugye valamelyiktek rossz tréfát csinált és eldugta a kabátomat — fordultam a többiekhez.

Am egyik arcán sem látszott huncutság. Komolyan, szinte megdöbbenve felelték:

— Dehogyan tettünk ilyet. Ugyan hová is rejthettük volna e puszta négy fal között? Meg aztán állandóan együtt voltunk mindnyájan...

— Csakugyan. A vízért is együtt mentünk. Talán az alatt vitte el valaki... De kicsoda?

— A kísértet!

— Eh, kísértet nincs! — Vajjon ki járt hát itt?

És ha csak a felöltő tűnt volna el... de zsebében van a rendkívül fontos levél is!

— Fiúk, gyertek, kutassuk át az egész házat, — mondtam határozottan — annak a levélnek meg kell kerülnie! Apus rám bízta, semmiáron sem hagyom elveszni!

Bejártuk a földszintet. Némelyik helyi-

ségnek volt még ajtaja, némelyiknek nem; az ablakokon mindenütt befújt a szél...

A kabátnak semmi nyoma. De embernek sem.

Felmentünk az emeletre. Én jártam elől. Beléptem minden helyiségbe, benyitottam minden ajtón, — ugyanaz az üresség és pusztulás mindenfelé.

Egyszerre csak megdöbbenve néztem az utánam jövőkre: az egyik ajtó nem engedett.

A vér mind a szívemre szaladt, de megembereltem magam és újra megpróbáltam.

Úgy vettem észre, mintha az ajtó a zár tájékán engedne, de alul volna eltorlaszolva valami súlyos testtel. Mintha ülne ott valaki, háttal az ajtónak támaszkodva.

Zörgettem.

— Ki van odabenn?

Felelet nem jött. E pillanatban azonban az ajtó előtt, a folyosó kőkockáin vérnyomokat vettem észre...

Erre már elhagyott a bátorságom. Anynyi lelki erőm azonban még volt, hogy nem hívtam fel a nyomokra a többiek figyelmét. Miért rémüljenek meg?

— Menjünk, hozzunk segítséget — szoltam. — Mert ha itt van valaki, — az nem jóban jár.

Megnéztük az órát. A vonatot még ép-

pen elérjük. Gábor bácsi aztán majd megmondja, hogy mit kell tenni. Istenem, — csak apus fontos levele megkerüljön! Szívesen végigfagyoskodom a telet nemcsak felöltő, de akár télikabát nélkül is, — csak az meglegyen!

•

Persze, amint megérkeztünk, Berta néniék azonnal észrevették, hogy valami baj történt. Nem ilyen gondterhes arccal szoktunk mi beállítani!

Gábor bácsi figyelemmel hallgatta végig elbeszélésünket — aztán így szólt:

— No hát holnap még ti se lesztek egy óráig az iskolában, én is igyekszem hamar ellátni betegeimet — s a déli vonattal átmegyünk Somházára. Majd megkeressük együtt azt az elveszett kabátot. Ott lesz az valahol! Talán a kísértettől való félelmetekben nem emlékeztetek hirtelen arra, hogy hová tettétek!

— Gábor bácsi, kérem, ilyesmiről szó se lehet — állítottam nyomatékosan.

— Meg aztán a bezárt szoba... — tette hozzá Imre.

— No majd tolvajkulcsot is viszünk és megfejtjük annak a szobának a titkát is!

Én nem magyarázkódtam többé. Később azonban bementem Gábor bácsi dolgozószobájába s négyszemközt elmondtam neki azokat a megfigyeléseimet, melyekről

a többiek nem tudtak: a vérnyomokat, meg azt, hogy az ajtó nem kulccsal volt zárva.

Gábor bácsi jól a szemembe nézett.

— Nem olvastál mostanában valami rémtörténeteket, fiam?

— Nem, Gábor bátyám. És tessék elhinni, hogy ez nem kitalált dolog.

— Jól van; hát majd elővigyázatosak leszünk. — És minden magyarázat nélkül elővette íróasztala fiókjából revolverét s megnézte, hogy benne vannak-e a töltények. Közben így szólt hozzám:

— Azt mindenesetre okosan tetted, hogy nem ijesztetted meg a többieket szükségtelenül, vénasszony módjára.

Bizony, nagyon rossz éjszakám volt; roppant aggasztott a rámbízott levél sorsa. — Az iskolában se tudtam ezidén a viziontlátás örömeit élvezni; egyre másutt járt az eszem...

Mire hazaértünk, Gábor bácsit már ott-hon találtuk; siettette az ebédet, hogy a vonatról le ne késsünk. Marci meg Pista készülődését azonban lefújta.

— Nem lesz ott rátok semmi szükség! — mondá. Elég, ha a két nagyobb jön. Fölösleges, hogy ekkora deputáció menjen ahhoz a kísértethez! — tette hozzá mosolyogva.

Kora délután fönn voltunk megint az

elhagyott háznál. Most csak hárman voltunk, de mégis bátorságosabban éreztem magam, mint előző napon. Amint belépünk az épületbe, — a csokoládés lábas ötlött a szemünkbe.

— Ni, itt felejtettük tegnap! — kiáltotta Imre.

— Lám, lám, — kissé mégis csak rá-
tok ijesztett az a kísértet! — ingerkedett
Gábor bácsi. Aztán elindult fölfelé a lépcsőn s mi dobogó szívvel követtük.

Rámutattam a veszedelmes ajtóra. Gábor bácsi ekkor jobbkezét a zsebébe mélyesztette, a ballal pedig megnyomta a kilincset.

Az ajtó engedett...

Sápadt, borostás arcú, szánalmas alakot pillantottunk meg odabenn. Ott feküdt az egyik sarokban, a puszta földön, fejét a falhoz támasztva és... az én felöltöm volt a takarója!

— Víz... víz... — lihegte felénk
alig hallhatóan.

Gábor bácsi hátra szólt Imrének:

— Eredj, fiam, szerezz valahol hamar!

Azzal odalépett a nyomorulthoz és az orvos jóságos, megnyugtató hangján szólította meg:

— Hogy kerül ide, barátom?

A beteg ráemelte szemét.

— Már öt napja bujdosom... Gyilkol-

tam... menekültem... de utánam lőttek... A lábamat találta. — Most már minden hiába.

Gábor bácsi letérdelt mellé és megvizsgálta. Erősen üszkösödő lábseb, teljesen legyengült szervezet, ki-kihagyó szívverés... Itt az orvos már nem sokat segíthet.

— Bizony súlyos az állapota, kedves barátom. De hát Isten kezében vagyunk, — ő a legjobb orvos. Forduljunk őhozzá.

— Katolikus ember?

— Az vagyok.

— Ugye, kérjük meg a plébános urat, hogy jöjjön fel és segítsen rendbehozni a lelkiismeretét?

Úgy láttam, hogy a beteg hálásan tekint Gábor bácsira.

— Köszönöm — suttogta.

— Mindjárt sokkal könnyebben érzi is majd magát! — biztatta Gábor bácsi. Aztán halkán hozzám fordult:

— Eredj le Somházára, keresd meg ott a plébános urat és kérd meg, hogy siessen!

— Azonnal megyek... csak a levelet! A kabát belső zsebében volt...

Gábor bácsi megértette aggodalmamat. Benyúlt a zsebbe — és ideadta a levelet, — teljes épségben!

— Hála Istennek! — fohászkodtam bol-

dogan. Mekkora kő esett le a szívemről!

Aztán siettem, hogy eleget tegyek a megbízásnak. A folyosón már szembe jött velem Imre és hozta a vizet a — csokoládés lábasban. Ime . . . hát nem a Gondviselés rendelkezése az, hogy ez tegnap itt maradt?!

Míg én odajártam, Gábor bácsi, — amennyire lehetett — könnyített a szerencsétlenen. Imre emlékezett, hogy jövet szénaboglyát látott, nem is túlságosan messzi. Vajjon hiba lenne-e, ha hozna abból a szénából? — vetette fel a kérdést. Hadd feküdjék puhábban ez a szerencsétlen ember . . .

— Azt hiszem, hogy megteheted; válaszolta Gábor bácsi. Gazdája biztonnyal megadja majd utólag a beleegyezését, ha megtudja, milyen célra kellett.

Igy hát puha ágyat vetettek a szegény nyomorultnak, kinek erői rohamosan hanyatlottak. Csak idejében érkeznek a plébános úr! — gondolta Imre. Mi lesz, ha késik? . . . Hiszen ki tudja, milyen szörnyű bűnök terhelik ennek a szerencsétlennek a lelkét! . . .

Én hamar megtaláltam a somházai plébános urat, aki — hallván, hogy miről van szó — rögtön átsietett a templomba a Szentségért.

Aztán útnak indultunk az elhagyott ház

felé, mi hárman: az Úr Jézus, az ő felszentelt szolgálja és én — az ő kis diákja. A plébános úr azt mondta, hogy az úton imádkozzunk annak a szegény betegnek lelkéért, akihez megyünk. Ezentúl alig is váltottunk szót.

Ó, mily fönséges volt ez a hallgatag gyaloglás a hegyek között, az erdőn keresztül az Úr Jézus társaságában... Eddig még soha, soha nem éreztem közelségét annyira, mint most! S mikor a szakadéban kapaszkodtunk felfelé, eszembe jutott egy nagyon szép szentkép, melyet sokszor elnézegettem édesanyám imakönyvében. A jó Pásztort ábrázolja, amint a sziklába fogódzva nyúl báránycájá után, mely tövisbokorba, veszedelmes szakadék fölé tévedt... Hát nem az történik most is?... Sziklák között jön az Úr szegény, eltévedt báránya után...

És a nagy Király, ég és föld Alkotója, a nagy Úr, kit az angyalok térdre hullva s elfödött arccal imádnak — megérkezett a puszta négy fal közé, szegény gyermekéhez, a nyomorult gyilkoshoz. Gábor bácsi és Imre tiszteletteljes térdhajtással köszöntötték. Aztán mi hárman kimentünk a folyosóra, hogy a plébános úr meghallgathassa a nagy útra készülő lélek gyónását.

— Imádkozzatok, fiaim — szólt hoz-

zánk Gábor bácsi meghatottan. — Kérjétek Isten irgalmát e szegény bűnös számára — és adjatok neki külön hálát azért, hogy tegnap ide vezérelt benneteket. Talán e lélek örök sorsa fordult meg

Nemsokára ott térdeltünk valamennyien a nagy útra készülő mellett. Mély megindultsággal hallgattuk a szentáldozás előtti imákat, miket a plébános úr fennhangon mondott el. Aztán tanúi voltunk annak, hogy mily áhítattal s mily vágyakozással fogadja a szegény haldokló immár megtisztult szívébe az Urat. Megrendülve gondoltam arra, hogy itt most voltaképen ugyanaz történik, ami a Kálvárián történt... Krisztus azt mondja a latornak, hogy: „Még ma velem leszel a paradicsomban.”

A megható hálaimádság befejeztével Gábor bácsi néhány szót váltott a plébános úrral, aztán ezt súgta nekünk:

— Mi a plébános úrral itt maradunk, míg bevégi szegény. Rátok többé nincs szükség; — menjetek haza, hogy az otthoniak ne nyugtalankodjanak.

Elköszöntünk. Még egy búcsúpillantást vettem az Isten ítélőszéke elé készülő szegény betegre. És soha életemben nem fogom elfelejteni, hogy milyen békés, milyen megenyhült volt az a halálsápadt arc. — Mily végtelen is az Isten irgalma!

